

Perspectief voor Parkstad

De inwoner van Parkstad Limburg verdient een beter perspectief. Vooral moet hij meer zicht krijgen op zekerheid over werk en inkomen. In het verleden is veel geprobeerd om dit te bewerkstelligen. Met de gevolgen van vergrijzing, ontvolking en ontgroening nemen de kansen op werk en inkomen niet bepaald toe. Het roer in Parkstad moet drastisch om, om de kansen die er zijn sneller en beter te benutten. Parkstad zal als een eenheid moeten functioneren, er zullen heldere keuzes gemaakt moeten worden en de belangrijke partners in dit proces (bedrijfsleven, provincie, kennisinstututen) moeten hierbij ingeschakeld worden. Doen we dat niet snel en adequaat dan nemen we een ontoelaatbare hypotheek op onze eigen toekomst en die van nieuwe generaties. Parkstad zal met “nieuwe energie” de kansen moeten pakken om het toekomstperspectief positief in te kleuren.

Raadsvoorstel Wgr-plus Parkstad Limburg

Onderwerp

Wgr-plus Parkstad Limburg.

Voorstel

1. In te stemmen met het verwerven van de Wgr-plus status via de provincie Limburg.
2. De bijbehorende wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling Parkstad Limburg vast te stellen. De wijziging gaat in, direct nadat de Wgr-plus in werking is getreden.
3. In te stemmen met de uitgangspunten van de financiering van het Parkstadprojectenfonds.

Inleiding

Parkstad Limburg blijft op economisch, sociaal en cultureel gebied structureel achter bij de landelijke ontwikkelingen. De sociale problematiek is nijpend, de werkloosheid is hoog, het regionaal inkomen is laag, de hoger opgeleide jongeren trekken weg en startende ondernemingen groeien te langzaam. Parkstad is een van de eerste regio's in Europa waarin ontgroening, vergrijzing en ontvolking hand in hand gaan. De problematiek in het gebied is zo hardnekkig en complex dat ingrijpende maatregelen op korte termijn nodig zijn.

Medio 2004 heeft een groep vertegenwoordigers uit bedrijfsleven, semi-publieke en intermediaire organisaties haar visie op de regio gepresenteerd in de uitgave 'Op hete kolen'. Het signaal was duidelijk: het is "vijf voor twaalf" in Parkstad, de structuur van het gebied verzwakt, het imago is bepaald negatief en de vergrijzing slaat toe. Tref maatregelen zegt 'Op hete Kolen' in de richting van de lokale overheid: maak keuzes in economie, versterk het publiek bestuur. Eenheid maakt macht, schept helderheid, trekt investeerders, geeft dynamiek, was kortweg de boodschap.

Het bestuur van Parkstad heeft de handschoen die haar op deze manier is toegeworpen, opgepakt. In de eerste plaats door een verdere indikking van de regionale agenda naar vier pijlers (economisch, ruimtelijk, sociaal/cultureel, strategisch) waarin tien programmalijnen zijn opgenomen (kernpunten). De conclusies van het rapport hebben echter niet alleen betrekking op een inhoudelijk programmatische aanpak. Ook bestuurlijk dienen de krachten gebundeld te worden. Dit gebeurt langs twee lijnen: de Wgr-plus en een strategische alliantie met de provincie.

De Wgr-plus

Om te komen tot een effectieve en slagvaardige regionale besluitvorming is het noodzakelijk dat de regio meer bevoegdheden krijgt. Mede vanuit dit besef, én gelet op de in Parkstad Limburg aanwezige kwaliteiten én de constatering dat Parkstad het minimale niveau is waarop deze vraagstukken kunnen worden opgelost, hebben de gemeenteraden van Parkstad Limburg de intentie uitgesproken om de Wgr-plus status voor Parkstad Limburg te verwerven.

Om dat te bekrachtigen hebben het bestuur van Parkstad Limburg, namens de gemeenteraden, en Gedeputeerde Staten van Limburg in mei 2005 een intentieverklaring ondertekend om deze statusverwerving in gang te zetten.

Door de bevoegdheden die de regio krijgt in het kader van de Wgr-plus status wordt een eenduidige strategische sturing mogelijk gemaakt en wordt de slagkracht van het regionale bestuur vergroot. Bovendien geeft deze de mogelijkheid om een aantal samenhangende regionale kernactiviteiten op het gebied van bedrijfsterreinen, ruimte, wonen en mobiliteit versneld uit te voeren. De status impliceert extra bevoegdheden en erkenning van het regiobestuur. Daarmee is Parkstad Limburg een serieuze gesprekspartner voor derden. Denk aan hogere overheden (provincie, rijk en europa), woningbouwverenigingen en bedrijven.

Raadsvoorstel Wgr-plus Parkstad Limburg

Strategische alliantie met de provincie

Het proces om te komen tot een meer effectieve en slagvaardige regionale besluitvorming binnen Parkstad, en zo het versterken van de regionale bestuurskracht, betekent dat de samenwerking regio-provincie een nieuwe dimensie krijgt. De Provincie en de Regio hebben de ambitie om een strategische alliantie te sluiten om zo de daadwerkelijke realisatie van de gezamenlijke doelen (versneld) waar te kunnen maken. Daarbij zijn de volgende elementen van belang:

- De Regio benoemt in overleg met provincie concrete projecten met een regionale uitstraling, die op korte termijn gerealiseerd dienen te worden (zie verder onder projectenlijst).
- De Parkstad gemeenten en de Provincie richten een Parkstad projectenfonds op, waaruit deze projecten kunnen worden gefinancierd. De gemeenten dragen jaarlijks een nader vast te stellen bedrag over aan het Parkstad projectenfonds. De Provincie draagt eveneens een nader vast te stellen bedrag bij, in aanvulling op reguliere geldstromen. Deze bijdrage is gekoppeld aan de uit te voeren projecten (conform de regels van het provinciale fonds majeure projecten).
- Het structuurplan van Parkstad Limburg wordt in nauw overleg met de Provincie opgesteld. Op basis van overeenstemming over de inhoud van het structuurplan zal, de provincie, wanneer het plan afwijkt van het POL, deze afwijkingen doorvoeren in het POL-2. Wanneer in de periode tot de inwerkingtreding van de nieuwe WRO gemeenten in bestemmingsplanprocedures inzake binnenregionale aangelegenheden afwijken van het structuurplan, zal door het provinciebestuur advies worden gevraagd aan het regiobestuur. Voor bovenregionale aangelegenheden (zoals de Buitenring en de lightrail) blijft de Provincie zowel vóór als na de wijziging van de WRO de regie voeren.
- Overleg van de provincie met het Rijk en/of relevante majeure partners over vervoer binnen en van/naar Parkstad Limburg geschiedt samen, of op z'n minst na overleg, met de regio.

De ambities

Het doel is om het tij in Parkstad te keren. De regio moet weer een sterk economisch bestaansrecht krijgen. Inwoners van Parkstad moeten meer kans op werk krijgen en het vertrouwen hebben dat ook hun kinderen hier geschikt werk kunnen vinden. Zij moeten gemiddeld meer gaan verdienen. Parkstad moet ook voor jongeren en met name hoger opgeleide jongeren een aantrekkelijke (vestigings)regio zijn. Er moet een goed ondernemersklimaat heersen. Concreet houdt dat in dat Parkstad Limburg zich tot doel stelt om in 2015 landelijk minstens een gemiddelde positie in te nemen, vooral wat betreft de economische indicatoren. Deze ambitie is op effectniveau als volgt te vertalen:

Tabel 1: Nagestreefde effecten 2015

Indicator	Parkstad 2003	G30 2005	Parkstad 2015
Aandeel werkzame personen in de pot. beroepsbevolking	61 %	68 %	Gelijk aan G30
Gemiddeld besteedbaar inkomen	€ 14.637	€ 16.300	Gelijk aan G30
Aandeel jeugdige werklozen	16,7 %	9,8 %	Gelijk aan G30
Aantal nieuwe inschrijvingen KvK	1113		+ 20%
Saldo vertrek en vestiging Parkstad 10-29 jaar	-541		0

Om deze effecten te bewerkstelligen zijn concrete resultaten nodig. Deze zijn in tabel 2 opgenomen.

Raadsvoorstel Wgr-plus Parkstad Limburg

Tabel 2: Te behalen resultaten (globaal) tot 2010

Kernpunt	Resultaat tot 2010
2. Promotie en acquisitie bedrijventerreinen en toerisme	Inrichting van de gezamenlijk acquisitie, Minimaal 2000 nieuwe banen, waarvan minstens 25 % op HBO+ niveau
3. Beheer en ontwikkeling van bedrijventerreinen	Ontwikkeling van circa 35 ha nieuwe kleine, groene bedrijventerreinen (incl. revitalisering)
4. Structuurplan	Vaststellen van regionaal structuurplan Regionale structurering van en sturing op een verantwoord gebruik van ruimte
5. Actieplan woonmilieus	1000 kwalitatief hoogwaardige woningen realiseren voor nieuwe doelgroepen
6. Actieplan mobiliteit	Aanleg binnen en buitenring Treinverbinding Parkstad – Aken met aansluiting op HSL-verbinding Lightrail aanleg

Hoe gaan we dat doen?

Voor het realiseren van deze ambities en het behalen van de resultaten zijn geen woorden maar daden nodig. Zonder dat effectieve uitvoeringsprogramma's daadkrachtig worden opgepakt zullen deze nooit worden gerealiseerd. Daarvoor is het van belang dat bevoegdheden, programma's (projecten maar ook intensivering van reguliere activiteiten) en geld aan elkaar gekoppeld worden. De uitvoeringsprogramma's zullen zeker niet alleen bestaan uit projecten of maatregelen die door Parkstad Limburg (of een van de aangesloten gemeenten) worden gedaan. Eveneens zal het gaan om projecten die door anderen worden uitgevoerd, zoals de provincie of de ontwikkelingsmaatschappij.

Taken en bevoegdheden

Zoals gezegd leidt het verkrijgen van de Wgr-plus status er toe dat Parkstad Limburg taken en bevoegdheden krijgt die zijn opgesomd in de Wgr-plus. Feitelijk komen taken en bevoegdheden op enkele terreinen primair bij de regio te liggen. Dit betekent dat op die terreinen Parkstad besluiten kan nemen van regionaal belang, die voor de deelnemende gemeenten kaderstellend zijn. De wijziging van de gemeenschappelijke regeling, voorzien van een toelichting, is opgenomen in bijlage 1. Deze wijziging betreft uitsluitend het mogelijk maken van de Wgr-plus. Overigens blijft de regeling intact. Het gaat daarbij om de volgende **bevoegdheden** (de wijzigingspunten verwijzen naar bijlage 1):

Wijzigingspunt 86:

De Parkstad raad heeft de bevoegdheid voorschriften te geven met betrekking tot het door de deelnemende gemeenten verwerven en uitgeven van gronden, de aanleg van voorzieningen van openbaar nut, het verhaal van kosten daarvan alsmede de mate waarin de financiële gevolgen worden verdeeld over de deelnemende gemeenten

Wijzigingspunt 87

De Parkstadraad heeft de bevoegdheid gebieden aan te wijzen, ten aanzien waarvan de Parkstadraad kan bepalen dat de verwerving en de uitgifte van de gronden, de aanleg van voorzieningen van openbaar nut, alsmede het verhaal van kosten daarvan, uitsluitend door of vanwege de Parkstadraad kan plaatsvinden.

Wijzigingspunt 88

De Parkstadraad heeft de bevoegdheid voorschriften te geven met betrekking tot het onderhoud en het beheer van bedrijventerreinen, kantoorlocaties en detailhandelsvoorzieningen op regionaal niveau.

Raadsvoorstel Wgr-plus Parkstad Limburg

Het zal duidelijk zijn dat deze bevoegdheden alleen maar zullen worden gebruikt indien voor die thema's regionaal beleid is vastgesteld, zoals een structuurplan, een regionaal-economische ontwikkelingsstrategie of een regionaal volkshuisvestingsplan.

Daarnaast heeft de Parkstad raad de volgende **taken**:

wijzigingspunt 89

- a. *het periodiek opstellen van een regionaal-economische ontwikkelingsstrategie;*
- b. *aangeven van het beleid ter zake van de uitoefening van zijn bevoegdheden met betrekking tot bedrijventerreinen, kantoorlocaties en detailhandelsvoorzieningen die van regionaal belang zijn;*
- c. *de hoofdlijnen vaststellen van een regionaal promotie- en acquisitiebeleid gericht op bedrijfsvestiging en toerisme.*

In dit verband is tevens van belang dat het verkrijgen van de Wgr-plus status betekent dat Parkstad Limburg na de inwerkingtreding van de nieuwe Wet op de ruimtelijke ordening nog extra bevoegdheden krijgt (vaststellen structuurvisie). Daarnaast wordt het mogelijk dat de Parkstad gemeenten (en de provincie) bepaalde bevoegdheden overdragen, waarvan dit nu niet kan (bestemmingsplanbevoegdheden). In bijlage 2 is hiervan een overzicht opgenomen.

Parkstad Bestuur en Parkstad Raad

Om de overgang van de Wgr-plus status ook symbolisch te markeren wordt tevens voorgesteld om het DB en AB van Parkstad Limburg bij de inwerkingtreding van de Wet een andere naam te geven, te weten: Parkstad Bestuur en Parkstad Raad.

Voorbeeldcases

Ter illustratie van wat de Wgr-plus status kan betekenen voor de realisering van regionale projecten zijn in bijlage 5 enkele voorbeeldcases opgenomen.

Programma's

De Parkstad agenda is ingedikt tot 10 kernpunten (zie bijlage 3). Deze thema's dienen te worden uitgewerkt in uitvoeringsprogramma's. De Wgr-plus heeft betrekking op 5 van de 10 kernpunten. Deze zijn in onderstaand overzicht weergegeven.

Economische pijler

- Kernpunt 2: Promotie en acquisitie bedrijven (inclusief toerisme)
- Kernpunt 3: Beheer en ontwikkeling Bedrijventerreinen

Fysieke pijler

- Kernpunt 4: Structuurplan
- Kernpunt 5: Actieplan woonmilieus
- Kernpunt 6: Actieplan mobiliteit

In de Parkstadagenda staat economische structuurversterking voorop. De 5 bovengenoemde programmalijnen moeten worden uitgewerkt met met name projecten. Daartoe zijn twee dingen nodig:

1. daadwerkelijk prioriteit geven aan projecten van regionaal belang met een structuurversterkend karakter, dat wil zeggen: "Werk, werk, werk voor Parkstad".
2. middelen realoceren van gemeenten naar de regio om die prioriteiten te kunnen stellen en bij derden co-financiering te kunnen regelen.

Raadsvoorstel Wgr-plus Parkstad Limburg

Verantwoording over de voortgang en de effecten van de programma's zal primair worden afgelegd aan de Parkstad Raad. Met de colleges zal overleg worden gevoerd over majeure aangelegenheden vóór behandeling in de Parkstad Raad. Daarnaast zal een informatieprotocol worden opgesteld over hoe de gemeenteraden periodiek zullen worden geïnformeerd.

De Projectenlijst

Jaarlijks zal de Parkstad Raad op voorstel van het Parkstad Bestuur een projectenlijst vaststellen voor het jaar daarop. Hierbij gelden de volgende criteria:

- bovengemeentelijk belang
- gericht op economische structuurversterking
- projecten die stuwende werkgelegenheid opleveren krijgen voorrang
- projecten die aansluiten bij de versnellingsagenda krijgen voorrang
- concreet uitvoerbaar

Vooraf voert het Parkstad Bestuur overleg met GS en met andere relevante derden over de projectenlijst.

In 2006 zullen de projecten zich concentreren op de volgende hoofdthema's:

- de derde leeftijd
- acquisitie voor, ontwikkeling van en revitalisering van bedrijventerreinen
- versnellingsagenda
- westcorridor
- toeristische ontwikkeling en recreatie
- bereikbaarheid

De Parkstad Raad zal de definitieve lijst voor 2006 vaststellen zodra de bevoegdhedenoverdracht heeft plaatsgevonden. In bijlage 4 is een indicatieve projectenlijst voor 2006 toegevoegd. Ten behoeve van besluitvorming zal deze nog moeten worden getoetst aan de criteria.

De wijze waarop de uitvoering van projecten wordt georganiseerd, zal verschillen. Net zoals in de huidige situatie zal de uitvoering door het bureau van Parkstad of door medewerkers van een of meer gemeenten of door derden (bijv de ontwikkelingsmaatschappij) plaatsvinden en soms in een combinatie. Belangrijk is vooral dat het Parkstad Bestuur de regie heeft over het totale programma.

Bij de Parkstadagenda en de projectenlijst hoort ook de bevoegdheid om deze vast te stellen.

Wijzigingspunt 83

De Parkstad Raad heeft de bevoegdheid tot het stellen van beleidskaders; deze bevoegdheid omvat:

- *het vaststellen van de Parkstad agenda;*
- *het vaststellen van de projectenlijst ter uitvoering van de Parkstad agenda;*
- *het volgen van de voortgang en efficiency.*

Nieuwe financiële middelen: het Parkstadprojectenfonds

Naast de financiering via de huidige begroting van Parkstad Limburg (*het Parkstadfonds*) wordt voorgesteld om programma's te financieren via een zogenaamd *Parkstadprojectenfonds*, dat gevoerd wordt door gemeenten en provincie gezamenlijk. Dit fonds is primair bedoeld om prioriteit te geven aan structuurversterking van de regio. Dit maakt reallocatie van middelen noodzakelijk.

Raadsvoorstel Wgr-plus Parkstad Limburg

In 2006 zullen de projecten geheel gefinancierd worden uit de middelen die gereserveerd zijn door de gemeenten waar de projecten tot nu toe in de begroting of andere plandocumenten staan. De bedoeling is om vervolgens het projectenfonds jaarlijks te vullen.

Daarbij gelden de volgende **uitgangspunten**:

- jaarlijks wordt door de gemeenten minimaal 4 miljoen euro in het fonds gestort;
- de provincie vult dit aan met minimaal 25% van het ongelabelde deel. Deze bijdrage is in aanvulling op reguliere geldstromen (zoals themagelden, ISV en WWZ) en gekoppeld aan concreet uit te voeren projecten;
- de bijdrage van de gemeenten leidt niet tot een lastenverhoging;
- de gemeentelijke bijdragen worden gegenereerd uit synergievoordelen en/of reallocatie van (project)gelden of andere additionele middelen.
- bij de vulling van het fonds wordt gewerkt met een groeimodel: in 2006 wordt het fonds volledig gevuld met gelabeld projectengeld. Uiterlijk in 2010 dient het fonds volledig te zijn gevuld met ongelabeld geld.
- de wijze waarop de vulling plaatsvindt wordt nog nader bepaald.
- Gemeenten met een artikel 12 status dienen toestemming te krijgen van het Rijk om de bijdrage aan het Parkstadprojectenfonds in de begroting te kunnen opnemen. Gemeenten met deze status en de Provincie, in de rol als toezichhouder gemeentefinanciën, zullen alles in het werk stellen om krachtig bij het Rijk te pleiten om een bijdrage in de begroting te mogen opnemen conform bovenstaand.

De reallocatie van de gemeentelijke gelden wordt gebruikt als *aanjaaggeld*. Doordat deze als cofinanciering kunnen worden ingezet, wordt het fonds aangevuld met middelen van provincie, rijk, EU en bedrijfsleven. Daardoor ontstaat een multipliëreffect en wordt het fonds in de praktijk veel groter en daarmee de uiteindelijke uitvoerbaarheid in alle Wgr-plus gemeenten.

Het parkstadprojectenfonds is op onderstaande wijze in de gewijzigde regeling opgenomen

Wijzigingspunt 75 b.

Voor de dekking van de kosten voortvloeiend uit c.q. verband houdend met de uitvoering van de projectenlijst wordt het Parkstadprojectenfonds gevormd.

Wijzigingspunt 75 C.

Het Parkstadprojectenfonds wordt gevoed door financiële bijdragen van de gemeenten. De bijdragen worden bepaald aan de hand van een door de gemeenten overeengekomen, bij de Parkstad agenda behorende, verdeelsleutel.

Communicatie

De medewerkers van de deelnemende gemeenten en Parkstad Limburg zullen door middel van een nieuwsbrief op de hoogte worden gesteld van de voortgang van het proces in de periode voor 14 oktober. Via de media zullen ook burgers en andere belanghebbenden geïnformeerd worden over het Wgr-plus traject (o.a. via stadskranten, infobladen gemeenten, weekbladen en publiciteit in dagbladen).

Personeel en organisatie

De overdracht van bevoegdheden in het kader van de Wgr-plus heeft geen gevolgen voor de wijze waarop gemeenten en Parkstad in personele zin samenwerken.

Raadsvoorstel Wgr-plus Parkstad Limburg

Planning, procedure en uitvoering:

De wet die de invoering van de Wgr-plus mogelijk maakt treedt naar verwachting op 1 januari 2006 in werking. Om geen kostbare tijd te verliezen, zal het traject om te komen tot de Wgr-plus status, grotendeels worden doorlopen voordat de Wgr-plus in werking is getreden. De besluiten worden pas van kracht zodra dat wettelijk kan. De stappen om de Wgr-plus status te verwerven zullen in nauw overleg met de provincie worden gezet.